

Nasjonalt Kolsråd

C/O LHL

Storgate 33

Oslo

17. januar 2016.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

Postboks 8011, Dep

0030 Oslo

Høringsuttalelse om implementering av tobakksdirektivet (2014/40/EF) – forslag til endringer i tobakksskadeloven.

Nasjonalt Kolsråd viser til Helse- og omsorgsdepartementets høringsbrev av 26. oktober 2015 om implementering av tobakksdirektivet, og ønsker å komme med høringssvar.

Norge har vært et foregangsland når det kommer til røykereduserende og begrensende tiltak. Ser man på de samlede tiltakene er Norge rangert blant de beste landene i Europa i en undersøkelse fra 2010. Norge har også forpliktet seg til FNs mål om 25 % reduksjon i dødelighet fra kroniske ikke-smittsomme sykdommer (NCD sykdommene) innen 2025, i tillegg til de nye globale bærekraftmålene fra 2015 der man har som mål å redusere dødeligheten med 1/3 innen 2030. For å oppnå disse målene er det vist at en reduksjon i andel røykere er helt sentralt. Det er også et langsiktig mål at Norge skal bli et røykfritt samfunn.

Sett i lys av målet med reduksjon i andel røykere er en sentral problemstilling i diskusjonen om e-sigaretter hvorvidt disse vil kunne være et hjelpemiddel til å bedre folkehelsen ved en skadereduksjon samt om de representerer et nytt hjelpemiddel til røykeslutt.

Nasjonalt Kolsråd har vurdert kunnskapsgrunnlaget for flere aspekter av e-sigaretter og kommet til følgende konklusjoner:

- **Mulige skadevirkninger:** Det er økende dokumentasjon på at e-sigaretter, via flere ulike mekanismer, er skadelige for brukerne og mennesker som inhalerer damp fra dem. Dette inkluderer både mekanismer som vil øke risiko for kreft, forverre sykdommer som astma og føre til en økt avhengighet av nikotin.
- **Hjelp til røykeslutt:** De få studiene som er gjort på røykeslutt har ikke vist at e-sigaretter er et hjelpemiddel til å slutte. Studien er av lav kvalitet, har få inkluderte røykere og det er færre som slutter i disse studiene sammenlignet med grupper som i andre studier får placebo-medisin (narremedisin). Det er en rekke medikamenter som har svært god effekt på røykeslutt, i tillegg til at de har vist å gi store helseøkonomiske gevinster.
- **Skadereduksjon:** I teorien er vi enige om at dersom **alle** røykere skiftet over til mindre skadelige nikotinpreparater ville dette ha en gunstig effekt på folkehelsen. Det er imidlertid flere problemer med e-sigaretter i et skadereduksjonsperspektiv.
 - Det er vist at 70- 80% av brukere av e-sigaretter også fortsetter å røyke, noe som medfører fortsatt helseskade på linje med de som røyker.

- Dokumentasjon som nå kommer viser at ungdom bruker e-sigaretter som innfallsport til annen tobakksbruk. Dette er en svært uheldig utvikling, spesielt siden røyking i økende grad har blitt redusert i denne gruppen.
- Markedsføringen av e-sigaretter er svært lik den vi har sett for vanlige sigaretter over lang tid. Det spiller på rett til egne valg, gir assosiasjoner til en moderne og velstående livsstil og ikke minst er et «ufarlig» produkt. Det er påfallende at et produkt man hevder skal være et hjelpemiddel til etablerte røykere kommer i over 7000 forskjellige smaker (som «tutti-frutti», «vaniljekrem», «cola», «frukt og bær»), noe som kun kan tolkes at de er myntet på ungdom.

Tobakksdirektivet har som utgangspunkt å gjøre tobakk mindre tiltrekkende på unge samtidig som det skal regulere tobakksprodukter på tvers av grensene i EU. I tillegg har Norge både «Tobakksloven» som begrenser markedsføring og «Røykeloven» som begrenser bruken. Nasjonalt Kolsråd anbefaler derfor følgende:

- **Fortsatt forbud mot salg av e-sigaretter.** Norge må igjen gå foran og holde fast ved en streng restriksjon på nikotinholdige produkter. «Føre-var» prinsippet er svært viktig på dette området, og vi må ikke glemme erfaringene vi gjorde på 1970 og 1980 tallet om skaden av sigaretter. Vi kan heller ikke se at det er grunnlag for salg som legemiddel/medisinsk utstyr, her er dokumentasjonen helt klart fraværende.
- **Forbud mot bruk av e-sigaretter der røykeforbudet gjelder:** Vi må fortsatt gi et sterkt signal om at all bruk av nikotinholdige varer er uønsket.
- **Forbud mot forbrukertesting:** E-sigaretter bør omfattes av forbudet i tobaksskadeloven § 34 om at enhver form for testing av tobakksvarer og tobakksvarepakninger ved hjelp av forbrukere er forbudt. Dette vil kun føre til «skjult» markedsføring.
- **Forbud mot smakstilsetninger i snus:** Kolsrådet mener at smakstilsetninger i snus retter seg i størst grad mot ungdommen og mener departementet også må vurdere forbud på dette området for å øke innsatsen mot snusbruk hos ungdom.

For Nasjonalt Kolsråd

Vennlig hilsen

Anders Østrem